

Wärtsilä Oyj Abp

Q3 osavuosisikatsaus

Tammikuu–syyskuu 2016

Tilaukset kehittyivät hyvin

Keskeistä kolmannelta neljännekseltä

- Tilaukset kasvoivat 5% 1.139 milj. euroon (1.086)
- Liikevaihto laski 12% 1.079 milj. euroon (1.222)
- Tilaus-laskutussuhde 1,06 (0,89)
- Vertailukelpoinen liiketulos 123 milj. euroa eli 11,4% liikevaihdosta (160 milj. euroa ja 13,1%)
- Tulos/osake 0,43 euroa (0,49)
- Liiketoiminnan rahavirta 189 milj. euroa (-5)

Keskeistä katsauskaudelta tammi-syyskuu 2016

- Tilaukset kasvoivat 2% 3.604 milj. euroon (3.529)
- Liikevaihto laski 6% 3.242 milj. euroon (3.439)
- Tilaus-laskutussuhde 1,11 (1,03)
- Vertailukelpoinen liiketulos 330 milj. euroa eli 10,2% liikevaihdosta (397 milj. euroa ja 11,5%)
- Tulos/osake 0,92 euroa (1,46)
- Liiketoiminnan rahavirta 378 milj. euroa (78)
- Tilaukset laski 2% ja oli kauden lopussa 5.024 milj. euroa (5.112)

Wärtsilän näkymät vuodelle 2016

Wärtsilä tarkisti ohjeistustaan 12.10.2016. Wärtsilä odottaa nyt liikevaihdon laskevan noin 5% ja kannattavuuden (vertailukelpoinen liiketulos prosenttina liikevaihdosta) olevan noin 12%. Aikaisemmin Wärtsilä odotti liikevaihdon kasvavan 0-5% ja kannattavuuden olevan 12,5-13,0%.

Jaakko Eskola, konsernijohtaja

“Vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä kehitys vastasi pitkälti odotuksiamme. Toimitusten painottuminen loppuvuodelle alensi liikevaihtoa ennakoitun mukaisesti, mikä rasitti yhtiön liiketulosta. Keskityimme edelleen tehokkuuden ja joustavuuden lisäämiseen organisaatiossa.

Vaikka huoltoaktiiviteetti on vakiintunut korkealle tasolle, luotamme edelleen positiivisiin pitkän aikavälin markkinatekijöihin. Laitemarkkinoilla uusien alusten kysyntä oli heikkoa, mikä heijastaa ylikapasiteettiin ja alhaisiin rahtihintoihin liittyviä haasteita. Voimantuotantomarkkinoiden parantunut tilanne on kuitenkin vaikuttanut Wärtsilän kokonaistilauksetkasvuun. Voin tyytyväisenä todeta, että vireillä olevat projektit tukevat Energy Solutions -liiketoiminnan hyvän tilauskehityksen jatkumista.

Tilauksetkasvusta huolimatta olemme joutuneet tarkistamaan vuoden 2016 ohjeistustamme voimalaitostoimitusten

ennakoitua pienemmän määrän vuoksi. Odotamme nyt liikevaihdon laskevan hieman ja kannattavuuden olevan noin 12%."

Avainluvut

MEUR	7-9/2016	7-9/2015	Muutos	1-9/2016	1-9/2015	Muutos	2015
Tilaukertymä	1 139	1 086	5%	3 604	3 529	2%	4 932
Tilaukanta kauden lopussa				5 024	5 112	-2%	4 882
Liikevaihto	1 079	1 222	-12%	3 242	3 439	-6%	5 029
Liiketulos ¹	122	149	-18%	301	386	-22%	587
% liikevaihdosta	11,3	12,2		9,3	11,2		11,7
Vertailukelpoinen liiketulos	123	160	-23%	330	397	-17%	612
% liikevaihdosta	11,4	13,1		10,2	11,5		12,2
Vertailukelpoinen oikaistu EBITA	132	170	-22%	356	420	-15%	643
% liikevaihdosta	12,3	13,9		11,0	12,2		12,8
Tulos ennen veroja	115	132	-13%	253	354	-29%	553
Tulos/osake, euroa	0,43	0,49		0,92	1,46		2,25
Liiketoiminnan rahavirta	189	-5		378	78		255
Korolliset nettovelat kauden lopussa				384	513		372
Bruttoinvestoinnit				126	314		346
Nettovelkaantumisaste				0,18	0,26		0,17

¹ Vuoden 2016 kolmannen neljänneksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisälsivät 2 milj. euroa (11) rakennejärjestelykuluja. Katsauskaudella tammi-syyskuu 2016 rakennejärjestelykulut olivat 29 milj. euroa (11), joista 17 milj. euroa oli alaskirjauksia.

Markkinakehitys

Energy Solutions

Tunnelmat voimantuotannon markkinoilla parantuneet

Sähkön kysynnän kasvu ja energiapolitiikan muutokset lisäsivät Wärtsilän voimantuotantoratkaisujen kysyntää vuoden 2016 tammi-syyskuussa. Toiminta jatkui aktiivisena kehittyvillä markkinoilla, kun taas teollisuusmaissa taloudellinen epävarmuus ja alhainen sähkön kysyntä rajoittivat uuteen voimantuotantokapasiteettiin tehtäviä investointeja. Tietyillä alueilla näkyy positiivisia markkinasignaaleja, esimerkiksi uusiutuvien energiamuotojen kapasiteetti on nopeasti kasvamassa, mutta kaasua ja nestemäisiä polttoaineita käyttävien voimalaitosten markkinat pysyvät silti haastavina makrotalouden epävarmuuden ja tiukan kilpailun vuoksi.

Energy Solutions -liiketoiminnan markkina-asema

Vuoden 2016 ensimmäisellä puoliskolla kaasua ja nestemäisiä polttoaineita käyttävien, 500 MW:n suuruusluokkaan yltävien voimalaitosten maailmanlaajuiset tilaukset olivat yhteensä 11,8 GW (12,6). Laskua oli 6% edellisvuoteen

verrattuna. Wärtsilän markkinaosuus kasvoi 16%:iin (10). Maailmanlaajuisiin tilauksiin on laskettu mukaan kaikki yli 5 MW:n kaasuturbiinit ja Wärtsilän voimalaitokset.

Marine Solutions

Kysyntä merenkulkumarkkinoilla heikkoa

Merenkulkumarkkinoiden heikkous heijastui selvästi tammi-syyskuun alustilauksiin. Syyskuun loppuun mennessä oli rekisteröity vain 349 sopimusta uusien alusten rakentamisesta viime vuoden 1.356 sopimukseen verrattuna. Alustilausten lasku vaikutti pääosin perinteiseen kauppalaivasegmenttiin ja tämän lisäksi kaasunkuljetusalusten ja offshore-alusten kysyntä pysyi heikkona. Nämä segmentit kärsivät yhä ylikapasiteetista, heikoista rahtihinnoista sekä matalista öljyn ja kaasun hinnoista. Risteilyalusten, lauttojen ja roro-alusten tilaukset pysyivät hyvällä tasolla aluskannan uudistamisen, uudisrakentamisen alhaisten hintojen sekä roro-segmentin suotuisten päivä- ja rahtihintojen ansiosta.

Kompensoiduissa bruttorekisteritonneissa mitattuna Kiina säilytti asemansa suurimpana laivanrakennusmaana. Tammi-syyskuussa Kiinan osuus vahvistetuista sopimuksista oli 37%, kun taas Etelä-Korean osuus oli 14% ja Japanin 12%. Risteilyalusten korkea kysyntä on vahvistanut aktiiviteettia eurooppalaisilla telakoilla. Saksan osuus vahvistetuista sopimuksista oli 11% ja Italian 10%.

Marine Solutions -liiketoiminnan markkina-asema

Wärtsilän keskinopeiden päämoottoreiden markkinaosuus oli 50% (58% edellisen neljänneksen lopussa). Apumoottoreiden markkinaosuus oli 16% (13% edellisen neljänneksen lopussa).

Services

Huoltomarkkinoilla vakaata aktiiviteettia

Huoltomarkkinoiden aktiiviteetti vakautui vuoden 2016 tammi-syyskuussa. Perinteisten kauppalaivojen markkinoilla huoltotarve on kehittynyt edellisvuotta hitaammin ja haasteet tietyillä alueilla vaikuttivat yhä offshore-huollon kysyntään. Voimalaitoksiin liittyvän huollon kysyntä oli hyvällä tasolla Brasiliassa lukuun ottamatta, missä voimalaitosten käyttöaste oli yhä alhainen.

Tilaukset

Wärtsilän kolmannen neljänneksen tilaukset olivat yhteensä 1.139 milj. euroa (1.086), kasvua oli 5% edellisvuoden vastaavaan kauteen verrattuna. Kolmannen neljänneksen tilaus-laskutussuhde oli 1,06 (0,89).

Energy Solutions -liiketoiminnan tilaukset kolmannella neljänneksellä olivat 330 milj. euroa (167), mikä oli 97% enemmän kuin edellisvuoden vastaavalla jaksolla. Tilauksia kertyi aktiivisimmin Amerikoissa. Merkittäviin tilauksiin kuuluivat sopimukset 92 MW:n laitetoimituksesta ja 100 MW:n kokonaistoimituksesta Argentiinaan sekä 225 MW:n laitetoimituksesta Yhdysvaltoihin.

Marine Solutions -liiketoiminnan kolmannen neljänneksen tilauskertymä oli 287 milj. euroa (407), laskua oli 29% edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna. Aktiviteetti suosi risteilyalussegmenttiä, jolla Wärtsilältä tilattiin kaksi uuden sukupolven Wärtsilä 31 -päämoottoria uuteen auto- ja matkustajalauttaan, joka rakennetaan tanskalaiselle Mols-Linienille. Wärtsilä 31 valittiin myös päämoottoriksi kalastusalukseen, jonka tanskalainen Karstensen Shipyard -telakka rakentaa norjalaiselle Peter Hepsø Rederi AS:lle. Päämoottorin lisäksi Wärtsilä toimittaa alukseen propulsiojärjestelmät. Kaasunkuljetusalussegmentillä Wärtsilältä tilattiin höyrystysjärjestelmä FSRU-konversioprojektiin, jonka Höegh LNG aikoo tehdä modernille LNG-alukselle. Matkustajalaivojen osuus kolmannen neljänneksen tilauskertymästä oli 37% ja perinteisen kauppalaivasegmentin osuus 18%. Kaasunkuljetusalussegmentin osuus oli 15%. Erikoisalusten osuus tilauskertymästä oli 14%, merivoimien 8%, offshore-segmentin 3% ja muiden osuus 5%.

Services-liiketoiminnan kolmannen neljänneksen tilauskertymä kasvoi 2% yhteensä 522 milj. euroon (511). Allekirjoitettuihin sopimuksiin kuului muun muassa Rederiaktiebolaget Eckerön kanssa solmittu sopimus, jolla Wärtsilän pitkäaikainen ylläpitosopimus laajennettiin kattamaan yrityksen koko viiden aluksen aluskanta.

Katsauskaudella tammi-syyskuu 2016 Wärtsilän tilauskertymä kasvoi 2% yhteensä 3.604 milj. euroon (3.529). Tilauslaskutusuhde oli katsauskaudella 1,11 (1,03). Energy Solutions -liiketoiminnan tilauskertymä kasvoi 47% yhteensä 947 milj. euroon (642). Marine Solutions -liiketoiminnan tilauskertymä laski 9% yhteensä 1.028 milj. euroon (1.134). Services-liiketoiminnan tilauskertymä oli 1.629 milj. euroa (1.752), laskua oli 7%.

Tilaukertymä liiketoiminnoittain

MEUR	7-9/2016	7-9/2015	Muutos	1-9/2016	1-9/2015	Muutos	2015
Energy Solutions	330	167	97%	947	642	47%	1 009
Marine Solutions	287	407	-29%	1 028	1 134	-9%	1 599
Services	522	511	2%	1 629	1 752	-7%	2 324
Tilaukertymä yhteensä	1 139	1 086	5%	3 604	3 529	2%	4 932

Tilaukertymä Energy Solutions

MW	7-9/2016	7-9/2015	Muutos	1-9/2016	1-9/2015	Muutos	2015
Öljy	205	394	-48%	1 503	1 082	39%	1 303
Kaasu	465	71	557%	1 053	605	74%	1 132
Tilaukertymä yhteensä	670	465	44%	2 555	1 687	51%	2 436

Tilaukertymä yhteisyrityksissä

Eteläkorealaisen yhteisyrityksen Wärtsilä Hyundai Engine Company Ltd:n sekä kiinalaisten yhteisyritysten Wärtsilä Qiyao Diesel Company Ltd ja CSSC Wärtsilä Engine Company Ltd tilauskertymä katsauskaudella tammi-syyskuu 2016 oli yhteensä 57 milj. euroa (163). Näiden yhteisyritysten tulos kirjataan osuutena osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.

Tilaukanta

Katsauskauden lopussa Wärtsilän tilaukanta oli 5.024 milj. euroa (5.112), laskua oli 2%. Energy Solutions -tilaukanta kasvoi 21% ja oli 1.676 milj. euroa (1.388). Marine Solutions -tilaukanta laski 14% ja oli 2.317 milj. euroa (2.699). Services-liiketoiminnan tilaukanta oli vakaat 1.031 milj. euroa (1.026).

Tilaukanta liiketoiminnoittain

MEUR	30.9.2016	30.9.2015	Muutos	31.12.2015
Energy Solutions	1 676	1 388	21%	1 366
Marine Solutions	2 317	2 699	-14%	2 558
Services	1 031	1 026	1%	958
Tilaukanta yhteensä	5 024	5 112	-2%	4 882

Liikevaihto

Wärtsilän kolmannen neljänneksen liikevaihto laski 12% edellisvuoden vastaavaan kauteen verrattuna ja oli 1.079 milj. euroa (1.222). Energy Solutions -liiketoiminnan liikevaihto laski 27% yhteensä 177 milj. euroon (243). Marine Solutions -liiketoiminnan liikevaihto oli 390 milj. euroa (448), laskua oli 13% edellisvuoden vastaavaan kauteen verrattuna. Services-liiketoiminnan liikevaihto laski 4% yhteensä 512 milj. euroon (531).

Wärtsilän liikevaihto tammi-syyskuussa 2016 oli 3.242 milj. euroa (3.439), laskua oli 6% edellisvuoden vastaavaan kauteen verrattuna. Energy Solutions -liiketoiminnan liikevaihto oli 530 milj. euroa (752), laskua oli 30%. Marine Solutions -liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 3% yhteensä 1.158 milj. euroon (1.122). Services-liiketoiminnan liikevaihto oli vakaat 1.554 milj. euroa (1.565). Huoltoprojektien liikevaihdon kasvu ei riittänyt kompensoimaan säännöllisen huoltoliiketoiminnan alhaisempaa kysyntää. Energy Solutions -liiketoiminnan osuus kokonaisliikevaihdosta oli 16%, Marine Solutions -liiketoiminnan 36% ja Services-liiketoiminnan 48%.

Tammi-syyskuun 2016 liikevaihdosta noin 65% oli euromääräistä, 20% Yhdysvaltain dollareissa, ja loppu jakautui usean valuutan kesken.

Liikevaihto liiketoiminnoittain

MEUR	7-9/2016	7-9/2015	Muutos	1-9/2016	1-9/2015	Muutos	2015
Energy Solutions	177	243	-27%	530	752	-30%	1 126
Marine Solutions	390	448	-13%	1 158	1 122	3%	1 720
Services	512	531	-4%	1 554	1 565	-1%	2 184
Liikevaihto yhteensä	1 079	1 222	-12%	3 242	3 439	-6%	5 029

Liiketoiminnan tulos ja kannattavuus

Kolmannen neljänneksen liiketulos oli 122 milj. euroa (149), mikä vastaa 11,3% liikevaihdosta (12,2). Liiketulos laski vuoden 2015 vastaavaan jaksoon verrattuna pääosin siksi, että Energy Solutions -liiketoiminnan toimitusmäärät vähentyivät, ja siinä toimitettiin matalamman katteen projekteja. Vertailukelpoinen liiketulos oli 123 milj. euroa (160) eli 11,4% liikevaihdosta (13,1). Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyi 2 milj. euroa (11) rakennejärjestelyihin liittyviä kuluja. Vertailukelpoinen oikaistu EBITA oli 132 milj. euroa (170) eli 12,3% liikevaihdosta (13,9). Hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot olivat 9 milj. euroa (9).

Katsauskauden tammi-syyskuu 2016 liiketulos oli 301 milj. euroa (386), eli 9,3% liikevaihdosta (11,2). Vertailukelpoinen liiketulos oli 330 milj. euroa (397) eli 10,2% liikevaihdosta (11,5). Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyi 29 milj. euroa (11) rakennejärjestelyihin liittyviä kuluja, joista 17 milj. euroa oli alaskirjauksia. Vertailukelpoinen oikaistu EBITA oli 356 milj. euroa (420) eli 11,0% liikevaihdosta (12,2). Hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot olivat 26 milj. euroa (23).

Katsauskauden tammi-syyskuu 2016 rahoituserät olivat -48 milj. euroa (-31). Winterthur Gas & Diesel -kaksitahtiyhteisyrityksen myyntiin ja muihin saataviin liittyvät alaskirjaukset jotka tehtiin toisella neljänneksellä vaikuttivat negatiivisesti rahoituseriin. Nettokorot olivat -9 milj. euroa (-8). Tulos ennen veroja oli 253 milj. euroa (354). Verot olivat 68 milj. euroa (84), mikä vastaa 26,8%:n efektiivistä verokantaa (23,6). Osakekohtainen tulos oli 0,92 euroa (1,46) ja osakekohtainen oma pääoma oli 10,73 euroa (10,25). Sijoitetun pääoman tuotto (ROI) oli 16,6% (20,3). Oman pääoman tuotto (ROE) oli 16,3% (19,9).

Tuloksen määreet ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

MEUR	7-9/2016	7-9/2015	1-9/2016	1-9/2015	2015
Vertailukelpoinen oikaistu EBITA	132	170	356	420	643
Hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot	-9	-9	-26	-23	-32
Vertailukelpoinen liiketulos	123	160	330	397	612
Rakennejärjestelykulut	-2	-11	-29	-11	-25
Liiketulos	122	149	301	386	587

Rahavirta, tase ja rahoitus

Wärtsilän kolmannen neljänneksen liiketoiminnan rahavirta oli 189 milj. euroa (-5). Tammi-syyskuun liiketoiminnan rahavirta oli 378 milj. euroa (78). Nettokäyttöpääoma katsauskauden lopussa oli 540 milj. euroa (522), laskua oli 62 milj. euroa edellisen neljänneksen loppuun verrattuna. Saatujen ennakoiden määrä oli kauden lopussa 626 milj. euroa (814). Edellisen neljänneksen lopussa saadut ennakot olivat 610 milj. euroa. Rahavarat kauden lopussa olivat 345 milj. euroa (250) ja vahvistetut ja käyttämättömät luottolimiittisopimusohjelmat 629 milj. euroa (679).

Wärtsilällä oli syyskuun 2016 lopussa korollisia lainoja yhteensä 735 milj. euroa (778). Joulukuun lopussa korollisia lainoja oli yhteensä 724 milj. euroa. Lyhytaikaiset lainat, jotka erääntyvät seuraavan 12 kuukauden sisällä, olivat yhteensä 203 milj. euroa. Pitkäaikaiset lainat olivat 532 milj. euroa. Korollisen lainapääoman nettomäärä oli 384 milj. euroa (513) ja nettovelkaantumisaste oli 0,18 (0,26).

Konsernin maksuvalmius

MEUR	30.9.2016	31.12.2015
Rahavarat	345	334
Käyttämättömät vahvistetut luottoliittisopimukset	629	679
Maksuvalmius	974	1 013
% liikevaihdosta (12 viimeiseltä kuukaudelta)	20	20
Yritystodistukset vähennettynä	90	130
Maksuvalmius poislukien yritystodistukset	884	883
% liikevaihdosta (12 viimeiseltä kuukaudelta)	18	18

Lainaportfolion keskimääräinen takaisinmaksuaika 30.9.2016 oli 40 kuukautta ja pitkäaikaisten lainojen 45 kuukautta.

Investoinnit

Katsauskauden tammi-syyskuu 2016 tuotannolliset, logistiset ja informaatioteknologian investoinnit olivat 35 milj. euroa (52). Yritysosto- ja osakeinvestoinnit olivat 91 milj. euroa (262). Lukuihin sisältyvät Eniram- ja American Hydro -yrityshankinnat vuonna 2016 sekä Marine Systems Internationalin yrityshankinta vuonna 2015. Katsauskauden poistot olivat 104 milj. euroa (91).

Vuoden 2016 tuotannollisten, logististen ja informaatioteknologisten investointien odotetaan olevan selvästi poistoja alemmalla tasolla.

Tutkimus ja tuotekehitys, tuotelanseeraukset

Elokuussa Wärtsilä esitteli uuden optimoidun kalastusalusmallin, joka alentaa polttoainekulutusta ja parantaa aluksen kokonaishyötysuhdetta huomattavasti verrattuna muihin saatavilla oleviin malleihin. Propulsiojärjestelmät perustuvat Wärtsilä 31 -moottoriin ja Wärtsilän kaksinopeuksiseen vaihteistoon. Malli hyödyntää myös Wärtsilän hybridiakuteknologiaa, joka parantaa energiatehokkuutta merkittävästi verrattuna tavanomaisiin järjestelmiin käyttämällä moottoria optimikuormalla ja tasoittamalla monia kuormitusvaihteluja akkujen avulla.

Päivitetyt Wärtsilä Nacos Platinum navigaatio-, automaatio- ja hallintajärjestelmät lanseerattiin syyskuussa. Uusiin ominaisuuksiin kuuluu älykäs reitin suunnittelu, joka huomioi sää- ja meriolosuhteet ja mahdollistaa siten merkittävät polttoainesäästöt sekä optimaalisen tehon ja reittivalinnan. Äskettäin hankittu Eniram lanseerasi syyskuussa aluskannan suorituskyvyn monitorointipalvelun, SkyLightin. Sen avulla laivanomistajat voivat seurata alusten ja aluskannan suorituskykyä. Ratkaisu mahdollistaa myös raportoinnin, suunnittelun ja kulujen optimoinnin.

Kolmannen neljänneksen aikana Wärtsilä lanseerasi QuantiServin, joka tarjoaa kunnostuspalveluja, paikan päällä tapahtuvaa huoltoa ja korjaustöitä sekä tarkastuspalveluja merenkulku- ja energiamarkkina-asiakkaille, jotka käyttävät useiden eri valmistajien laitteistoa.

Strategiset toimenpiteet, yhteisyritykset ja verkoston laajentaminen

Heinäkuussa Wärtsilä ilmoitti aloittavansa yhteistyön yhdysvaltalaisen Greensmith Energyn kanssa vahvistaakseen energijärjestelmäintegraatiokykyjään entisestään. Greensmith Energy on johtava toimija energiavarastointiohjelmistoissa ja integrointipalveluissa ja se tarjoaa hybridienergiajärjestelmissä tarvittavia optimointiohjelmistoja.

Wärtsilä on sitoutunut edistämään nesteytetyn maakaasun (LNG) käyttöä merenkulun ja energia-alan polttoaineena. Heinäkuussa Wärtsilä perusti muiden merenkulkuteollisuuden johtavien toimijoiden kanssa SEA/LNG-nimisen koalition. Sen tavoitteena on purkaa esteitä, jotka hankaloittavat LNG:n käyttöä merenkulun sovelluksiin kaikkialla maailmassa, ja siten parantaa meriteollisuuden ympäristösuorituskykyä. Elokuussa Wärtsilä ja suomalainen Gasum solmivat yhteistyösopimuksen, jonka tarkoituksena on kehittää maakaasun käyttöä, jakelua ja huoltoratkaisuja meri- ja maasovelluksissa. Wärtsilä tarjoaa kaasun arvoketjuun liittyvää teknistä tietotaitoa, Gasumilla taas on vankka asiantuntemus maa- ja biokaasun jakelusta ja myynnistä. Laivasovelluksissa käytettävän nesteytetyn maakaasun kehittämisessä hyödynnetään myös Gasumin tytäryhtiön Skangasin asiantuntemusta. Skangas on johtava toimija pohjoismaisilla LNG-markkinoilla.

Syyskuussa Wärtsilä ilmoitti osallistuvansa muiden johtavien merenkulkusektorin sekä tieto- ja viestintäteknologiayritysten kanssa tutkimusohjelmaan, jonka tavoitteena on luoda maailman ensimmäinen autonominen merenkulkujärjestelmä.

CSSC Wärtsilä Engine (Shanghai) Co. Ltd -yhtiön tehtaan rakentaminen Shanghain Lingangiin etenee suunnitelmien mukaisesti. Tehtaan odotetaan olevan valmis vuoden loppuun mennessä.

Uudelleenjärjestelyohjelmat

Heinäkuussa 2015 ilmoitetut Marine Solutions -liiketoiminnan organisaatiojärjestelyt on saatu päätökseen. Järjestelyiden tavoitteena oli vähentää 600 työpaikkaa maailmanlaajuisesti meriteollisuuden heikon globaalien markkinatilanteen vuoksi.

Huhtikuussa 2016 Wärtsilä ilmoitti ryhtyvänsä uusiin järjestelyihin mukauttaakseen organisaatiotaan uusien alusten heikentyneen markkinatilanteeseen ja merenkulku- ja energiamarkkinoiden vaikeaan kilpailuympäristöön. Organisaatiojärjestelyjen myötä vähennetään noin 550 työpaikkaa ja keskitetään moottoreiden tuotekehitys Suomeen. Järjestelyt etenevät suunnitellusti.

Kun uudelleenjärjestelyt on saatu päätökseen, niiden odotetaan johtavan noin 90 miljoonan euron vuosittaisiin säästöihin. Säästöistä noin 60 miljoonan euron odotetaan toteutuvan vuoden 2016 loppuun mennessä ja loppuosan vuoden 2017 loppuun mennessä. Syyskuun 2016 lopussa säästöjä oli saavutettu noin 37 miljoonaa euroa, joista 7 miljoonaa euroa toteutui vuonna 2015. Uudelleenjärjestelyihin liittyvät kertaluonteiset kustannukset ovat arviolta 75-80 miljoonaa euroa, joista 19 miljoonaa euroa kirjattiin vuodelle 2015. Tammi-syyskuussa 2016 kirjattiin 29 miljoonaa euroa uudelleenjärjestelyihin liittyviä kustannuksia, joista 17 miljoonaa euroa oli alaskirjauksia.

Henkilöstö

Wärtsilän henkilöstömäärä syyskuun 2016 lopussa oli 18.337 (19.237). Keskimääräinen henkilöstömäärä tammi-syyskuussa oli 18.398 (18.429). Marine Solutions -liiketoiminnassa työskenteli 6.305 (7.101) henkilöä, Energy Solutions -liiketoiminnassa 920 (966) ja Services-liiketoiminnassa 10.648 (10.714) henkilöä.

Wärtsilän henkilöstöstä 19% (19) työskenteli Suomessa ja 39% (39) muualla Euroopassa. Koko henkilöstöstä 28% (28) työskenteli Aasiassa, 11% (10) Amerikassa ja 4% (4) muissa maissa.

Muutokset ylimmässä johdossa

Wärtsilä nimitti Marco Ryanin (50) Chief Digital Officeriksi ja Wärtsilä Oyj Abp:n johtokunnan jäseneksi 26.9.2016 alkaen.

Kestävä kehitys

Erialaisten teknologioiden ja erikoistuneiden palveluiden ansiosta Wärtsilällä on hyvät valmiudet vähentää luonnonvarojen käyttöä ja päästöjä sekä auttaa asiakkaitaan valmistumaan uusiin säännösvaatimuksiin. Wärtsilän tutkimus- ja tuotekehitystoiminnot keskittyvät jatkossakin kehittyneisiin ympäristöteknologioihin ja ratkaisuihin. Wärtsilä on sitoutunut tukemaan YK:n Global Compact -aloitteen ihmisoikeuksia, työvoimaa, ympäristöä ja korruption torjuntaa koskevia peruseriänteitä. Wärtsilän osake sisältyy useisiin kestävä kehityksen osakeindekseihin.

Alusten painolastivesien käsittelyä koskeva kansainvälinen yleissopimus solmittiin syyskuussa 2016, ja se astuu voimaan 8.9.2017. Wärtsilä on kehittänyt oma-aloitteisesti Aquarius-sarjan painolastiveden käsittelyjärjestelmiään, joissa hyödynnetään kahta vedenkäsittelytekniikkaa. Aquarius-UV-järjestelmässä vesi desinfioidaan ultraviolettisäteilyllä, kun taas Aquarius-EC-järjestelmässä vesi desinfioidaan natriumhypokloriitilla, jota tuotetaan sivuvirtauksen sähkökloorauksella. Molemmat järjestelmät ovat IMO:n tyyppihyväksymiä, ja niitä voidaan käyttää sekä turvallisilla että riskialttiilla alueilla. Niillä on myös Yhdysvaltain rannikkovartioston Alternate Management System (AMS) -hyväksyntä.

Kolmannen neljänneksen aikana Wärtsilä pääsi Dow Jonesin kestävä kehityksen indekseihin (DJSI). Wärtsilä on mukana sekä DJSI World- että DJSI Europe -indeksissä. Yrityksiä valitaan DJSI:iin talouteen, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvän toimintansa perusteella. Valintakriteerejä ovat muun muassa yrityksen hallinnointitapa, riskien hallinta, brändin hallinta, ilmastonmuutoksen torjunta, toimitusketjujen standardit sekä työntekijöihin sovellettavat käytännöt. Wärtsilä valittiin myös jälleen Ethibel EXCELLENCE Investment -rekisteriin ja se pääsi ensimmäistä kertaa mukaan Ethibel PIONEER -rekisteriin.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Tammi-syyskuun 2016 aikana Wärtsilän osakkeita vaihdettiin Nasdaq Helsingissä 74.801.413 kappaletta, ja vaihdettujen osakkeiden arvo oli 2.851 miljoonaa euroa. Wärtsilän osakkeilla käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla kaupankäyntipaikoilla, kuten Chi-X:ssä, Turquoise ja BATSissä. Osakkeita vaihdettiin näillä vaihtoehtoisilla kaupankäyntipaikoilla yhteensä 69.554.159 kappaletta.

Osakkeet Nasdaq Helsingissä

30.9.2016	Osake- ja äänimäärä			Osakevaihto 1-9/2016
WRT1V	197 241 130			74 801 413
1.1. - 30.9.2016	Ylin	Alin	Keskikurssi ¹	Päätös
Osakekurssi	41,88	33,90	38,12	40,07
¹ Kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi				
			30.9.2016	30.9.2015
Markkina-arvo, MEUR			7 903	6 996
Ulkomaalaisomistus, %			54,0	51,2

Liputusilmoitukset

Katsauskauden tammi-syyskuu 2016 aikana BlackRock Inc. ilmoitti Wärtsilälle seuraavista muutoksista omistuksessa:

23.9. BlackRock Investment Management (UK) Limited lisäsi omistustaan Wärtsilästä. Osakekaupan jälkeen BlackRock Investment Management (UK) Limited omisti 5,05% Wärtsilän osakkeista ja äänistä, ja sen kokonaisomistus Wärtsilästä oli 5,06%.

21.9. BlackRock Investment Management (UK) Limited vähensi omistustaan Wärtsilästä. Tämän myötä sekä sen omistus osakkeista ja äänistä että sen kokonaisomistus alittivat 5%:n liputusrajan.

16.9. BlackRock Investment Management (UK) Limited lisäsi omistustaan Wärtsilästä. Osakekaupan jälkeen BlackRock Investment Management (UK) Limited omisti 5,00% Wärtsilän osakkeista ja äänistä, ja sen kokonaisomistus Wärtsilästä oli 5,01%.

25.8. BlackRock Investment Management (UK) Limited vähensi omistustaan Wärtsilästä. Tämän myötä sekä sen omistus osakkeista ja äänistä että sen kokonaisomistus alittivat 5%:n liputusrajan.

3.5. BlackRock Investment Management (UK) Limited lisäsi omistustaan Wärtsilästä. Osakekaupan jälkeen BlackRock Investment Management (UK) Limited omisti 5,01% Wärtsilän osakkeista ja äänistä sekä 0,12% osakkeista ja äänistä rahoitusvälineiden kautta. Tämä vastaa 5,13%:n kokonaisomistusta.

27.4. BlackRock Investment Management (UK) Limited lisäsi omistustaan Wärtsilästä. Osakekaupan jälkeen BlackRock Investment Management (UK) Limited kokonaisomistus Wärtsilästä oli 5,01%.

BlackRock, Inc.:n kokonaisomistus Wärtsilän osakkeista ja äänistä pysyi yli 5%:n koko katsauskauden ajan.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset

Wärtsilän 3.3.2016 pidetty varsinainen yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden tilivuodelta 2015. Yhtiökokous vahvisti osingoksi hallituksen ehdotuksen mukaisesti 1,20 euroa osakkeelta. Osinko maksettiin 14.3.2016.

Yhtiökokous päätti hallituksen jäsenmääräksi kahdeksan. Hallituksen jäseniksi valittiin Maarit Aarni-Sirviö, Kaj-Gustaf Bergh, Sune Carlsson, Tom Johnstone, Mikael Lilius, Risto Murto, Gunilla Nordström ja Markus Rauramo.

Tilintarkastajaksi vuodelle 2016 valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

Valtuutus omien osakkeiden hankkimiseen ja luovuttamiseen

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 19.000.000 oman osakkeen hankkimisesta. Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä.

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 19.000.000 oman osakkeen luovuttamisesta. Luovuttamisvaltuutus on voimassa kolme vuotta yhtiökokouksen päätöksestä, ja se kumoaa varsinaisen yhtiökokouksen 5.3.2015 antaman valtuutuksen omien osakkeiden luovuttamiseen. Valtuutus oikeuttaa hallituksen päättämään siitä, kenelle ja missä järjestyksessä omia osakkeita luovutetaan. Hallitus voi päättää omien osakkeiden luovuttamisesta muutoin kuin siinä suhteessa, jossa osakkeenomistajalla on etuoikeus hankkia yhtiön omia osakkeita.

Yhtiöjärjestyksen muuttaminen

Yhtiökokous päätti muuttaa yhtiöjärjestyksen 2§:n seuraavaan muotoon:

”Yhtiön toimialana on kehittää, valmistaa ja myydä kone- ja sähkötekniisiä tuotteita, laitoksia ja järjestelmiä, myydä varaosia sekä tarjota käyttö- ja huoltopalveluja merenkulkuun ja energiamarkkinoille joko suoraan tai tytäri- ja osakkuusyhtiöitä käyttäen. Yhtiö voi myös tarjota rahoitus-, suunnittelu- ja konsultointipalveluja sekä harjoittaa muuta teollista ja kaupallista liiketoimintaa. Yhtiö voi harjoittaa arvopaperikauppaa ja muuta sijoitustoimintaa.”

Yhtiöjärjestyksen 8§ päätettiin muuttaa siten, että yhtiökokouskutsu voidaan julkaista yhtiön internetsivuilla tai vähintään kahdessa hallituksen määräämässä Suomessa yleisesti ilmestyvässä päivälehdessä.

Lahjoitukset korkeakouluille

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 1.300.000 euron suuruisista lahjoituksista korkeakouluille ja yliopistoille vuosien 2016–2017 aikana. Merkittävin lahjoituksen saaja olisi Aalto-yliopisto.

Hallituksen järjestäytyminen

Wärtsilä Oyj Abp:n hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajaksi Mikael Liliuksen ja varapuheenjohtajaksi Sune Carlssonin. Hallitus päätti perustaa tarkastus-, nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan. Hallitus valitsi keskuudestaan valiokuntiin seuraavat jäsenet:

Tarkastusvaliokunta:

Puheenjohtaja Markus Rauramo, Maarit Aarni-Sirviö, Risto Murto

Nimitysvaliokunta:

Puheenjohtaja Mikael Lilius, Kaj-Gustaf Bergh, Sune Carlsson, Risto Murto

Palkitsemisvaliokunta:

Puheenjohtaja Mikael Lilius, Maarit Aarni-Sirviö, Tom Johnstone

Riskit ja liiketoiminnan epävarmuustekijät

Voimantuotannon markkinoilla pääasiallinen kysynnän kehitystä uhkaava riski on hidas talouskasvu. Geopoliittiset jännitteet tai merkittävät valuuttakurssimuutokset voivat myös hidastaa asiakkaiden päätöksentekoa. Öljyn matala hinta vaikuttaa kansallisen infrastruktuurin kehityshankkeisiin öljyyn ja kaasun perustuvissa talouksissa, etenkin Lähi-idässä ja Venäjällä. Hinnoitteluun kohdistuvat paineet ovat haastavan kilpailuympäristön vuoksi yhä riski.

Merenkulun markkinoilla maailmantalouden lyhyen aikavälin heikot kehitysnäkymät, ylikapasiteetti ja rahtitonnioston alhainen kysyntä estävät perinteisiä merenkulkumarkkinoita elpymästä. Öljyn matala hinta, öljyn ja kaasun ylläpito sekä öljy-yhtiöiden supistuneet investoinnit rajoittavat yhä offshore-investointeja. Laivanrakennuksen hintojen lasku voi aiheuttaa painetta telakoiden alihankkijoiden hinnoitteluun. On mahdollista, että alustilauksia perutaan. Neuvottelut olemassa olevien sopimusten toimitusaikojen pidentämisestä vaikuttavat kuitenkin olevan suurempi telakoiden tilauskirjoihin liittyvä riski.

Services-liiketoiminnassa kysynnän kehitystä uhkaavat pääasiassa maailmantalouden hidas kasvu ja tiettyjen alueiden poliittinen epävakaus. Haastavat olosuhteet tietyillä merenkulun markkinoilla ovat myös mahdollinen riski.

Konserniyhtiöt ovat vastaajina eräissä oikeusjutuissa, jotka liittyvät konsernin normaaliin liiketoimintaan. Oikeusjutut koskevat muun muassa sopimus- ja muita vastuita, työsuhdeasioita, omaisuusvahinkoja sekä hallintoasioita. Konserni saa ajoittain erisuuruisia ja vaihtelevassa määrin perusteltuja korvausvaatimuksia. Eräs saaduista vaatimuksista on erityisen suuri. Konsernin periaatteisiin kuuluu varausten tekeminen vaatimusten sekä oikeudenkäyntien ja välimiesmenettelyjen varalta silloin, kun epäsuotuisa lopputulos on todennäköinen ja kulujen suuruus voidaan kohtuullisella varmuudella arvioida.

Vuosikertomus 2015 sisältää perusteellisen kuvauksen Wärtsilän riskeistä ja riskienhallinnasta.

Markkinanäkymät

Vaikka kehittyvien markkinoiden talous on kehittynyt odotettua hitaammin, sähkön kysynnän kasvu ja infrastruktuuriprojektien kansainvälinen rahoitus tukevat edelleen voimalaitosinvestointeja. Teollisuusmaiden alhainen talouskasvu rajoittaa edelleen uusien voimalaitosten kysyntää lukuun ottamatta Pohjois-Amerikkaa, jossa kaasun perustuvan voimantuotannon markkinanäkymät ovat myönteisempiä. Uusiutuvien energialähteiden megatrendi on selvästi nähtävissä, ja investointien odotetaan suosivan suuria aurinkovoimaloita. Lisäksi hajautettu, joustava ja kaasun perustuva voimantuotanto on saamassa jalansijaa kaikkialla maailmassa. Sähkömarkkinoita kehitetään vastaamaan joustavuusvaatimukseen, mikä mahdollistaa uusia kannattavia investointeja. Wärtsilä jatkaa järjestelmällistä markkinoiden kehittämistyötä näillä markkinoilla Smart Power Generationin mahdollisuuksien hyödyntämiseksi.

Merenkulun ja laivanrakennuksen markkinanäkymät säilyvät haastavina. Ylikapasiteetti sekä matalat rahtihinnat rajoittavat edelleen rakennettavien kauppalaivojen kysyntää. Lisäksi öljyn matala hinta vaikuttaa öljyn etsintään ja öljykenttien kehittämiseen tehtäviin sijoituksiin. Kaasunkuljetussegmentillä öljyn ja kaasun matalat hinnat sekä kysynnän ja tarjonnan epätasapaino vaikuttavat yhä LNG- ja LPG-kuljetusalusten kysyntään. Matkustajalaivojen näkymät pysyvät myönteisinä. Risteilijöiden kysyntää tukee matkustajamäärien lisääntyminen erityisesti Aasiassa. Lauttojen tilauksia puolestaan tukevat Euroopan aluskannan uudistaminen, uusien päästöjä koskevien lainsäädäntöjen mahdollinen käyttöönotto ja suotuisat laivanrakennushinnat.

Huoltomarkkinoiden näkymät ovat vankat. Valituilla alueilla ja segmenteillä on nähtävissä kasvumahdollisuuksia. Keskinopeiden moottoreiden ja potkureiden laitekannan kasvu sekä siirtyminen kaasupohjaiseen teknologiaan tasapainottavat sitä, että vanhempien asennusten huollolle on vähemmän kysyntää ja että kauppalaivasegmentin lyhyen aikavälin kehitys on epävarmaa. Offshore-laitekannan kasvu viime vuosina tasoittaa osittain tiettyjen alueiden haastavia näkymiä. Kaasukäyttöisten alusten huoltonäkymät ovat yhä myönteiset. Huoltokysyntä voimalaitossegmentillä on edelleen hyvällä tasolla etenkin Lähi-idässä ja Afrikassa. Sekä merenkulku- että voimalaitosasiakkaat ovat yhä kiinnostuneita pitkäaikaisista huoltosopimuksista.

Wärtsilän osavuositarkastus tammi-syyskuu 2016

Tämä osavuositarkastus on laadittu IAS 34 -standardin (Osavuositarkastukset) mukaisesti noudattaen samoja laadintaperiaatteita ja laskentamenetelmiä kuin vuoden 2015 tilinpäätöksessä. Kaikki luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen summa voi poiketa esitetystä summasta.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS:n mukaan edellyttää johdon arvioiden ja oletusten käyttämistä, mikä vaikuttaa taseen varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määriin. Vaikka arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvoista.

IFRS-standardimuutokset

Vuonna 2016 ei ole tullut sovellettavaksi uusia tai muuttuneita standardeja.

Tätä osavuositarkastusta ei ole tilintarkastettu.

Lyhennetty tuloslaskelma

MEUR	1–9/2016	1–9/2015	7–9/2016	7–9/2015	2015
Jatkuvat toiminnot					
Liikevaihto	3 242	3 439	1 079	1 222	5 029
Liiketoiminnan muut tuotot	40	33	16	12	51
Kulut	-2 886	-3 007	-944	-1 058	-4 387
Poistot ja arvonalentumiset	-104	-91	-31	-32	-124
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	9	12	2	5	17
Liiketulos	301	386	122	149	587
Rahoitustuotot ja -kulut	-48	-31	-7	-17	-34
Tulos ennen veroja	253	354	115	132	553
Tuloverot	-68	-84	-31	-35	-124
Raportointikauden tulos jatkuvista toiminnoista	185	270	84	97	429
Raportointikauden tulos lopetetuista toiminnoista		22			22
Raportointikauden nettotulos	185	292	84	97	451
Jakautuminen:					
Emoyhtiön osakkeenomistajat	181	287	84	95	444
Määräysvallattomat omistajat	5	5		2	7
	185	292	84	97	451
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva osakekohtainen tulos (laimentamaton ja laimennettu):					
Tulos/osake, jatkuvat toiminnot, euroa	0,92	1,35	0,43	0,49	2,14
Tulos/osake, lopetetut toiminnot, euroa		0,11			0,11
Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu, euroa	0,92	1,46	0,43	0,49	2,25

Laaja tuloslaskelma

MEUR	1–9/2016	1–9/2015	7–9/2016	7–9/2015	2015
Raportointikauden nettotulos	185	292	84	97	451
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen:					
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-13	-2		2	7
Verot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	3			-1	-2
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi, yhteensä	-9	-2		1	5
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Muuntoerot	-64	8	-11	-54	23
Muuntoerot määräysvallattomille omistajille	-2	2		-1	2
Rahavirran suojaukset	61	-5	17	-9	-2
Verot eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi	-15	1	-4	2	-1
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi, yhteensä	-19	6	1	-62	21

Raportointikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-29	4	1	-61	26
Raportointikauden laaja tulos yhteensä	156	296	85	36	477
Laajan tuloksen jakautuminen:					
Emoyhtiön osakkeenomistajat	153	290	86	35	468
Määräysvallattomat omistajat	3	6			9
	156	296	85	36	477

Lyhennetty tase

MEUR	30.9.2016	30.9.2015	31.12.2015
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	1 440	1 462	1 464
Aineelliset hyödykkeet	409	425	431
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	83	75	89
Myytavissä olevat rahoitusvarat	14	16	15
Laskennalliset verosaamiset	151	168	157
Muut saamiset	26	55	59
Pitkäaikaiset varat yhteensä	2 122	2 202	2 215
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	1 249	1 535	1 200
Muut saamiset	1 610	1 621	1 840
Rahavarat	345	250	334
Lyhytaikaiset varat yhteensä	3 203	3 407	3 374
Varat yhteensä	5 326	5 609	5 589
Oma pääoma			
Osakepääoma	336	336	336
Muu oma pääoma	1 781	1 686	1 865
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	2 117	2 022	2 201
Määräysvallattomien omistajien osuus	33	43	41
Oma pääoma yhteensä	2 151	2 065	2 242
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	532	499	492
Laskennalliset verovelat	99	112	102
Muut velat	284	310	286
Pitkäaikaiset velat yhteensä	915	921	880

Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	203	279	232
Muut velat	2 058	2 343	2 235
Lyhytaikaiset velat yhteensä	2 260	2 623	2 467
Velat yhteensä	3 175	3 544	3 347
Oma pääoma ja velat yhteensä	5 326	5 609	5 589

Lyhennetty rahavirtalaskelma

MEUR	1–9/2016	1–9/2015	7–9/2016	7–9/2015	2015
Liiketoiminnan rahavirta:					
Raportointikauden nettotulos	185	292	84	97	451
Oikaisut:					
Poistot ja arvonalentumiset	104	91	31	32	124
Rahoitustuotot ja -kulut	48	31	7	17	34
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot ja muut oikaisut	-6	-25	-3		-27
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	-9	-12	-2	-5	-17
Tuloverot	68	84	31	35	124
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	390	461	147	175	688
Käyttöpääoman muutos	73	-301	83	-136	-343
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	463	161	230	39	346
Rahoituserät ja verot	-85	-83	-41	-45	-91
Liiketoiminnan rahavirta	378	78	189	-5	255
Investointien rahavirta:					
Investoinnit osakkeisiin ja yrityshankinnat	-90	-262	-43	-1	-267
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-26	-45	-9	-13	-66
Myytavissä olevien rahoitusvarojen ja osakkuusyrityksen osakkeiden myynnit					1
Lopetettujen toimintojen myynti rahavaroilla vähennettynä		44			44
Investointien rahavirta	-115	-263	-52	-14	-288
Rahoituksen rahavirta:					
Pitkäaikaisten lainojen nostot	131	51		51	50
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut ja muut muutokset	-90	-97	-13	-16	-112
Lyhytaikaisten lainojen muutos ja muut muutokset	-30	143	-133	-28	94
Maksetut osingot	-250	-238			-242
Rahoituksen rahavirta	-240	-141	-147	7	-210
Rahavarojen muutos, lisäys (+)/vähennys (-)	23	-326	-10	-13	-243
Rahavarat raportointikauden alussa	334	571	357	269	571
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-12	5	-3	-6	5
Rahavarat raportointikauden lopussa	345	250	345	250	334

Laskelma oman pääoman muutoksista

MEUR	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						Määräys-	Oma
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Etuuspoh- jaisen net- tovelan uu- delleen- määrittämi- sistä joh- tuvat erät	Kertyneet voitto- varat	vallattomien omistajien osuus	pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2016	336	61	-6	-70	-36	1 916	41	2 242
Maksetut osingot						-237	-11	-247
Raportointikauden laaja tulos yhteensä			-64	46	-9	181	3	156
Oma pääoma 30.9.2016	336	61	-70	-24	-46	1 860	33	2 151

MEUR	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						Määräys-	Oma
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Etuuspoh- jaisen net- tovelan uu- delleen- määrittämi- sistä joh- tuvat erät	Kertyneet voitto- varat	vallattomien omistajien osuus	pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2015	336	61	-30	-66	-65	1 723	45	2 005
Maksetut osingot						-227	-9	-236
Raportointikauden laaja tulos yhteensä			8	-4	23	262	6	296
Oma pääoma 30.9.2015	336	61	-21	-70	-42	1 758	43	2 065

Yrityshankinnat

American Hydro Corporation

30.6.2016 Wärtsilä osti Weir-konsernilta Yhdysvalloissa ja Kanadassa toimivan American Hydro Corporationin.

American Hydro on johtava laajojen laitemodernisointien sekä palvelujen toimittaja ja asentaja vesivoima- ja vedenjakelujärjestelmälalla. Yhtiö on erikoistunut vesivoimaturbiineihin ja -pumppeihin liittyvään konsultointiin, suunnitteluun ja tarkkuutta vaativien laitteiden suorituskyyntiin parantamiseen. Kauppa tukee Wärtsilän vesivoima- ja teollisuushuollon palvelutarjonnan globaalia kasvua ja laajentamista.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty tiivistetysti alustavat määrät American Hydrosta maksetusta vastikkeesta, yrityshankinnan rahavirtavaikutuksesta sekä Wärtsilälle hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen arvoista hankintahetkellä.

Alustava vastike	MEUR
Hankintameno	49
Kokonaishankintameno	49

Yrityshankinnan alustava rahavirtavaikutus	MEUR
Maksettu hankintahinta	47
Ehdollinen vastike	2
Hankitut rahavarat	-4
Yrityshankinnan rahavirtavaikutus yhteensä	44

Hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen alustavat arvot hankintahetkellä	MEUR
Aineettomat hyödykkeet	5
Aineelliset hyödykkeet	20
Vaihto-omaisuus	1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	8
Rahavarat	4
Varat yhteensä	38
Ostovelat ja muut velat	5
Laskennallinen verovelka	1
Varaukset ja velat yhteensä	6
Nettovarallisuus yhteensä	32
Alustava liikearvo	17

Hankittujen aineettomien hyödykkeiden alustava käypä arvo hankintahetkellä (mukaan lukien asiakassuhteet ja tilauskanta) on yhteensä 5 milj. euroa. Lyhytaikaisten myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo on noin 8 milj. euroa. Myyntisaamisten käypään arvoon ei sisälly merkittävää riskiä.

17 milj. euron alustava liikearvo heijastaa vesivoima- ja vedenjakelujärjestelmäalan osaamisen ja asiantuntemuksen arvoa. Wärtsilä odottaa, että yrityshankinta parantaa sen tarjontaa ja palveluita asiakkaiden suuntaan sekä tukee kasvustrategiaa ja laajentumista uusiutuviin energianlähteisiin, ja näin ollen luo Wärtsilälle uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja parantaa asiakkaiden toiminnan tehokkuutta. American Hydrosta kirjatun liikearvon odotetaan olevan verotuksessa pääosin vähennyskelpoinen.

Vuonna 2016 konsernin tulokseen sisältyy yrityshankinnasta aiheutuvia kustannuksia 1 milj. euroa, jotka liittyvät ulkopuolisille maksettuihin oikeudellisiin palkkioihin sekä yrityshankinnan kohteen tarkastamiseen (due diligence). Kustannukset sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin.

Eniram Group

30.6.2016 Wärtsilä allekirjoitti sopimuksen suomalaisen teknologiayrityksen, Eniramin, ostosta. Yhtiön omistus siirtyi Wärtsilälle 1.7.2016. Yhtiö tarjoaa meriteollisuudelle energianhallinnan ja analytiikan ratkaisuja.

Eniram tarjoaa meriteollisuudelle energianhallinnan teknologiaa, joka vähentää polttoaineen kulutusta ja päästöjä. Eniramin ratkaisut ovat kattava valikoima alkaen yksittäisistä trimmiä, nopeutta ja moottorin optimointia koskevista sovelluksista aina kattavaan, koko laivaston käsittävään analyysiin. Yhtiön ratkaisuja, jotka säästävät polttoainetta, parantavat kannattavuutta ja vähentävät haitallisia päästöjä, käytetään yli 270 laivassa. Eniramin pääkonttori sijaitsee Helsingissä, ja yhtiöllä on tytäryhtiöitä Isonsa-Britanniassa, Yhdysvalloissa, Saksassa sekä Singaporessa. Vuonna 2015 Eniramin liikevaihto ylitti 10 milj. euroa, ja yhtiöllä on 89 työntekijää maailmanlaajuisesti. Yrityshankinta tukee Wärtsilän kasvua ja vahvistaa sen olemassa olevaa digitaalista tarjontaa sekä omaa osaamista, erityisesti data-analytiikan, mallintamisen sekä suorituskyvyn optimoimisen osalta.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty tiivistetysti alustavat määrät Eniramista maksetusta vastikkeesta, yrityshankinnan rahavirtavaikutuksesta sekä Wärtsilälle hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen arvoista hankintahetkellä.

Alustava vastike	MEUR
Hankintameno	41
Kokonaishankintameno	41
Yrityshankinnan alustava rahavirtavaikutus	MEUR
Maksettu hankintahinta	41
Hankitut rahavarat	-1
Yrityshankinnan rahavirtavaikutus yhteensä	40

Hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen alustavat arvot hankintahetkellä	MEUR
Aineettomat hyödykkeet	11
Myyntisaamiset ja muut saamiset	3
Rahavarat	1
Varat yhteensä	14
Korolliset velat	2
Ostovelat ja muut velat	4
Laskennallinen verovelka	2
Varaukset ja velat yhteensä	8
Nettovarallisuus yhteensä	7
Alustava liikearvo	34

Hankittujen aineettomien hyödykkeiden alustava käypä arvo hankintahetkellä (mukaan lukien teknologia) on yhteensä 11 milj. euroa. Lyhytaikaisten myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo on noin 3 milj. euroa. Myyntisaamisten käypään arvoon ei sisälly merkittävää riskiä.

34 milj. euron alustava liikearvo heijastaa energianhallinnan teknologian osaamisen ja asiantuntemuksen arvoa. Wärtsilä odottaa, että yrityshankinta mahdollistaa asiakkaiden installaatioiden optimoinnin ja paremman ennustettavuuden. Lisäksi se tarjoaa reaaliaikaista analytiikkaa. Yrityshankinnan ansiosta Wärtsilällä on vankka johtosena meriteollisuuden digitalisaatiossa.

Yrityshankinnasta aiheutuvat kustannukset, jotka sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin, eivät olleet merkittävät.

Pro forma

Jos American Hydro ja Eniram olisi hankittu 1.1.2016, olisi konsernin liikevaihto ollut johdon arvioiden mukaan 3.267 milj. euroa. Hankintojen vaikutus konsernin liiketulokseen ei olisi ollut merkittävä. Liikevaihtoa ja liiketulosta määrittäessä johto arvioi, että käypien arvojen oikaisut hankintapäivänä olisivat samat, jos hankinta olisi toteutunut 1.1.2016.

Yritysmyyntit

30.6.2016 Wärtsilä myi enemmistöosuutensa Wärtsilä Ship Design Serbia doo:sta sen toimivalle johdolle. Kauppasumma ja kaupan vaikutus raportointikauden tulokseen eivät olleet merkittäviä.

Liikevaihdon maantieteellinen jakauma

MEUR	1–9/2016	1–9/2015	2015
Eurooppa	1 111	1 050	1 566
Aasia	1 214	1 388	2 051
Amerikka	654	697	1 006
Muut	263	304	407
Yhteensä	3 242	3 439	5 029

Tuloksen määreet ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

MEUR	1–9/2016	1–9/2015	2015
Vertailukelpoinen oikaistu EBITA	356	420	643
Hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot	-26	-23	-32
Vertailukelpoinen liiketulos	330	397	612
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät:			
Henkilöstön vähentämiseen liittyvät kulut	-6	-5	-16
Arvon alentumiset ja alaskirjaukset	-17		-1
Muut uudelleenjärjestelyihin liittyvät kulut	-6	-6	-8
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-29	-11	-25
Liiketulos	301	386	587

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

MEUR	1–9/2016	1–9/2015	2015
Aineettomat hyödykkeet			
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 464	1 180	1 180
Valuuttakurssimuutokset	-58	22	28
Yrityshankinnat	67	293	304
Lisäykset	11	11	14
Poistot ja arvonalentumiset	-45	-43	-60
Vähennykset ja uudelleenryhmittelyt	1		-1
Kirjanpitoarvo raportointikauden lopussa	1 440	1 462	1 464
Aineelliset hyödykkeet			
Kirjanpitoarvo 1.1.	431	434	434
Valuuttakurssimuutokset	2	-3	-1
Yrityshankinnat	15	8	8
Lisäykset	24	42	65
Poistot ja arvonalentumiset	-59	-48	-63
Vähennykset ja uudelleenryhmittelyt	-4	-8	-12
Kirjanpitoarvo raportointikauden lopussa	409	425	431

Bruttoinvestoinnit

MEUR	1–9/2016	1–9/2015	2015
Osakkeet ja yrityshankinnat	91	262	267
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	35	52	79
Yhteensä	126	314	346

Korolliset nettovelat

MEUR	1–9/2016	1–9/2015	2015
Pitkäaikaiset velat	532	499	492
Lyhytaikaiset velat	203	279	232
Lainasaamiset	-6	-15	-18
Rahavarat	-345	-250	-334
Yhteensä	384	513	372

Tunnuslukuja

	1–9/2016	1–9/2015	2015
Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu, euroa	0,92	1,46	2,25
Oma pääoma/osake, euroa	10,73	10,25	11,16
Omavaraisuusaste, %	45,8	43,1	44,6
Nettovelkaantumisaste	0,18	0,26	0,17
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), jatkuvat toiminnot, %	16,6	20,3	21,0
Oman pääoman tuotto (ROE), jatkuvat toiminnot, %	16,3	19,9	20,2

Henkilöstö

	1–9/2016	1–9/2015	2015
Keskimäärin	18 398	18 429	18 565
Raportointikauden lopussa	18 337	19 237	18 856

Vastuositoumukset

MEUR	1–9/2016	1–9/2015	2015
Kiinteistökiinnitykset	10	10	10
Yrityskiinnitykset ja muut sitoumukset ja vakuudet	26	25	27
Yhteensä	36	35	37
Takaukset ja vastuositoumukset			
samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta	864	734	743
osakkuusyhtiöiden puolesta		3	
Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellisarvo			
maksetaan seuraavan vuoden kuluessa	27	29	29
maksetaan vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	78	81	76
maksetaan myöhemmin	27	20	29
Yhteensä	996	865	876

Johdannaisten nimellisarvo

MEUR	Kokonaismäärä	josta suljettu
Koronvaihtosopimukset	185	
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	88	
Valuuttatermiinit	1 769	850
Yhteensä	2 042	850

Käyvät arvot

Arvostus käypään arvoon raportointikauden lopussa:

MEUR	Tase-erien kirjanpito-arvot	Käypä arvo
Rahoitusvarat		
Myytavissä olevat rahoitusvarat (taso 3)	14	14
Korolliset sijoitukset, pitkäaikaiset (taso 2)	6	6
Muut saamiset, pitkäaikaiset (taso 2)	6	6
Johdannaiset (taso 2)	25	25
Rahoitusvelat		
Korolliset velat, pitkäaikaiset (taso 2)	532	544
Johdannaiset (taso 2)	22	22

Kvartaalitunnuslukuja

MEUR	7–9/ 2016	4–6/ 2016	1–3/ 2016	10–12/ 2015	7–9/ 2015	4–6/ 2015	1–3/ 2015	10–12/ 2014	7–9/ 2014
Tilaukertymä									
Marine Solutions	287	362	379	465	407	392	336	460	463
Energy Solutions	330	304	312	366	167	188	287	501	383
Services	522	527	580	572	511	579	662	561	463
Yhteensä	1 139	1 194	1 271	1 403	1 086	1 159	1 285	1 522	1 309
Tilaukanta raportointikauden lopussa									
Marine Solutions	2 317	2 488	2 595	2 558	2 699	2 785	2 239	2 213	2 369
Energy Solutions	1 676	1 547	1 491	1 366	1 388	1 459	1 619	1 475	1 426
Services	1 031	1 048	1 017	958	1 026	1 081	1 073	842	879
Yhteensä	5 024	5 083	5 103	4 882	5 112	5 325	4 931	4 530	4 674
Liikevaihto									
Marine Solutions	390	433	335	598	448	354	321	552	363
Energy Solutions	177	220	132	374	243	327	182	433	282
Services	512	542	500	619	531	548	485	564	472
Yhteensä	1 079	1 196	967	1 590	1 222	1 230	988	1 549	1 117
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	2	4	3	6	5	5	2	4	7

Vertailukelpoinen oikaistu EBITA	132	131	93	224	170	144	106	202	149
prosentteina liikevaihdosta	12,3	10,9	9,6	14,1	13,9	11,7	10,7	13,1	13,3
Poistot ja arvonalentumiset	-31	-42	-31	-33	-32	-30	-29	-30	-29
hankintamenojen allokoiteihin liittyvät poistot	-9	-9	-9	-9	-9	-7	-6	-6	-6
Vertailukelpoinen liiketulos	123	122	84	215	160	137	100	196	142
prosentteina liikevaihdosta	11,4	10,2	8,7	13,5	13,1	11,1	10,1	12,7	12,7
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-2	-26	-1	-13	-11			-30	-1
Liiketulos	122	96	83	202	149	137	100	166	141
prosentteina liikevaihdosta	11,3	8,0	8,6	12,7	12,2	11,1	10,1	10,7	12,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-7	-38	-3	-2	-17	3	-18	-9	-12
Tulos ennen veroja	115	58	80	199	132	140	82	157	129
Tuloverot	-31	-17	-20	-41	-35	-31	-18	-27	-31
Raportointikauden tulos jatkuvista toiminnoista	84	41	60	159	97	109	64	129	98
Raportointikauden tulos lopetetuista toiminnoista							22	-9	-13
Raportointikauden nettotulos	84	41	60	159	97	109	86	121	85
Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu, euroa	0,43	0,19	0,30	0,79	0,49	0,54	0,43	0,60	0,43
Bruttoinvestoinnit	55	60	11	32	17	279	18	25	28
osakkeet ja yrityshankinnat	42	49		5		262			1
Liiketoiminnan rahavirta	189	202	-13	176	-5	47	37	212	68
Nettokäyttöpääoma (WCAP) raportointikauden lopussa	540	602	709	543	522	404	296	251	379
Henkilöstö raportointikauden lopussa									
Marine Solutions	6 305	6 443	6 681	6 847	7 101	7 217	5 587	5 603	5 651
Energy Solutions	920	945	958	959	966	974	975	978	990
Services	10 648	10 575	10 331	10 592	10 714	10 785	10 711	10 692	10 742
Muut	464	465	457	459	456	451	433	444	434
Yhteensä	18 337	18 428	18 427	18 856	19 237	19 427	17 707	17 717	17 817

Tunnuslukujen laskentakaavat

Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu

emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva raportointikauden nettotulos

osakkeiden oikaistu lukumäärä keskimäärin raportointikauden aikana

Oma pääoma/osake

emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma

osakkeiden oikaistu lukumäärä raportointikauden lopussa

Omavaraisuusaste

oma pääoma
----- x 100
oma pääoma ja velat – saadut ennakkomaksut

Nettovelkaantumisaste

korolliset velat – rahavarat

oma pääoma

Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)

tulos ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut
----- x 100
oma pääoma ja velat – korottomat velat – varaukset, keskimäärin raportointikauden aikana

Oman pääoman tuotto (ROE)

raportointikauden nettotulos
----- x 100
oma pääoma, keskimäärin raportointikauden aikana

Nettokäyttöpääoma (WCAP)

(vaihto-omaisuus + myyntisaamiset + verosaamiset + muut korottomat saamiset)
– (ostovelat + saadut ennakot + eläkevelvoitteet + varaukset + verovelat + muut korottomat velat)

Vertailukelpoinen oikaistu EBITA

liiketulos – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät – hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot

Vertailukelpoinen liiketulos

liiketulos – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyvät rakennejärjestelyihin tai ovat muutoin tavalliseen liiketoimintaan kuulumattomiin tapahtumiin tai toimintoihin liittyviä kertaluonteisia kustannuksia

24.10.2016

Wärtsilä Oyj Abp

Hallitus